

HRVATSKI ŠUMARSKI LIST. 1942. 1—3. sz.

Mujdrica: A vinkoveci állami erdőgazdaságok igazgatásának időszaki feladatai. (Suvremeni problemi režijskog rada kod ragnateljstva državnih šuma u Vinkovcima.) 3—8. old.

A Száva mentén elterülő középkorú erdőkben a gyérités a legfontosabb munka. Az erdei szállítóberendezések kiépítése most van folyamatban: főleg lóvonatású gördülő pályákat kell létesíteni, a vízi szállításnak kisebb a jelentősége.

Fantoni: Fűrészek. (Pilci.) 33—46. old.

A számos ábrával kísért közlemény részletesen leírja az erdei fűrészek legáltalánosabb fajtáit, a fogak alakját, azok terpesztésének a különböző keménységű faanyag fűrészélése szerinti legmegfelelőbb módját és a fűrészek karbantartására vonatkozó tudnivalókat.

Horvat: A vadpatakszabályozás-szolgálat megszervezése. (O organizaciji bujičarske službe.) 65—68. old.

A fontos teendőt az állami erdőigazgatás műszaki hivatalainak a feladatkörébe kell utalni.

Francišković: A szabályos fakészlet kiszámítása. (Kritika obračuna normalne zalihe.) 69—79. old.

A vágáskori átlagnövendékekkel való számítás szembeállítja Pressler egyenletének az alkalmazásával s az eredmények egybevetése után arra a megállapításra jut, hogy fatermési táblák használata esetén csak az utóbbinak az alkalmazása van helyén.

LES A DREVO. 1942. 9/10—13/14. sz.

— A fa, mint a gépi járművek üzemanyaga. (Drevo ako pohonná látka pre motory.) 9/10 sz. 2. old.

A fagáz-üzem gazdaságosságát és fejlesztésének legújabb németországi eredményeit ismerteti.

Sorger: Csemetekertek létesítése és fentartása kis erdőbirtokokon. (Zakladanie a udržovanie lesných školiok na malých lesných majetkoch.) 9/10 sz. 4—6. old.

Néhány jótanács, amelynek a nem-szakember erdőbirtokos kitűnő hasznát veheti.

J. G. F.: A kiserdők hozamát növelni kell. (Treba zvýšiť výnos malých lesov.) 11/12 sz. 1—4. old.

Az általánosan ismert probléma magán- és közgazdasági jelentőségére mutat rá számos meggyőző érvel.

KÜLÖNFÉLÉK

HALÁLOZÁSOK.

Fenyves Lajos ny. erdőtanácsos életének 84. évében február hó 27-én Lugoson elhunyt.

Pékh József ny. miniszteri tanácsos március hó 20-án 85 éves korában Komáromban meghalt.

Pfenningberger Félix fkgi urad. főerdőtanácsos, t. százados, több háborús kitüntetés tulajdonosa április hó 3-án életének 68. évében Izabellaföldön elhunyt.

A megboldogult a magánuradalmi tisztikarnak egyik legmunkásabb, de végtelenül szerény tagja volt, akinek a vezetése alá tartozó ártéri erdőgazdaságokban gyönyörű tölgy- és feketediő-állományok őrzik az emlékét.

Nyugodjanak békében!

SZEMÉLYI HÍREK.

A Kormányzó Úr Öfömméltósága a m. kir. honvédelmi miniszter előterjesztésére *Horváth János* honvéd erdőgazdasági főmérnököt, a honvéd igazgatás alá tartozó erdőgazdaságok erdőigazgatóját, jelenlegi szolgálati beosztásának és lakóhelyének meghagyása mellett f. évi április hó 1-vel honvéd erdőgazdasági altanácsossá nevezte ki.

A m. kir. földművelésügyi miniszter *Bugarin Ede* m. kir. főerdőmérnököt áthelyezte Ungvárról a m. kir. erdőigazgatósághoz Komáromba.

A m. kir. földművelésügyi miniszter az államerdészeti egyéb szak-személyzet létszámába az 1941. évi 900. M. E. számú kormányrendelet értelmében *Jákob Jakab* volt román állami fővadászt a IX. fizetési osztály 2. fokozatába ideiglenes minőségű m. kir. erdészeti üzemi főtisztté kinevezte.

A m. kir. földművelésügyi miniszter áthelyezte *Romanovszky Dénes* m. kir. erdőtanácsost Debrecenből a m. kir. erdőfelügyelőséghez Nagyváradra és *Siket Emil* m. kir. erdészeti üzemi tisztet Nagyváradról a m. kir. erdészeti kutató intézethez Sopronba.

A m. kir. földművelésügyi miniszter a m. kir. erdőmérnökök személyzeti létszámába *Jaszenovics László* (Léva), *Kassay László* (Sopron), *Varga Béla* (Sátoraljaújhely), *Sébor János* (Sopron), *Radnóty Alfréd* (Sopron), ifj. *Radó Gábor* (Ungvár), *Wéber József* (Szeged), *Sponták Ernő* (Ungvár), *Gál István* (Csíkszereda), *Sághi István* (Zagyvaróna), *Illyés Zoltán* (Kolozsvár) és *Mayer György* (Szeged) okl. erdőmérnököket a X. fizetési osztályba ideiglenes minőségű m. kir. segéderdőmérnökökké kinevezte.

A m. kir. földművelésügyi miniszter a szolgálat érdekében *Tóth Antal* m. kir. erdőtanácsost Máramarosszigetről áthelyezte Budapestre és szolgálatátételre a m. kir. földművelésügyi minisztériumba osztotta be.

A m. kir. földművelésügyi miniszter *Hénel Jenő* m. kir. erdőtanácsost áthelyezte Besztercéről a m. kir. erdőigazgatósághoz Kaposvárra.

A m. kir. földművelésügyi miniszter *Juriss László* m. kir. erdőmérnököt áthelyezte Munkácsról a m. kir. alerdész-szakiskolához Esztergomba.

A m. kir. földművelésügyi miniszter *Bachéry Dénes* m. kir. erdőmérnököt Lyutáról Csernolovára és *Pfandler Mihály* m. kir. segéderdőmérnököt Nagybecskóról Lyutára áthelyezte és megnevezetteket az ottani m. kir. erdőhivatalok vezetésével bízta meg.

TAGDÍJ-ÜGYBEN!

Értcsítjük igen tisztelt tagjainkat, hogy hivatalos helyről nyert felvilágosítás értelmében egyesületünknek nem kell a tagdíjak után forgalmiadót fizetnie.

Ennek megfelelően csak a tagdíj befizetését kérjük. Akik az 5% forgalmiadónak megfelelő összeget is beküldték, azoknak a túlfizetést tagdíjuk javára írjuk.

Kérjük azokat az igen tisztelt tagjainkat, akik a f. évre tagdíj-fizetési kötelezettségüknek még nem tettek eleget és esetleg az elmúlt évről is hátralékban vannak, ne várjanak tőlünk a sok munkánk között sajnálatos idővesztéseget jelentő külön felszólításokat, hanem támogatásnak bennünket a magyar erdőgazdaság érdekében folytatott önzetlen harcunkban a tagdíj pontos befizetésével.

Dr. FEHÉR DÁNIEL NAGYJELENTŐSÉGŰ FELFEDEZÉSE.

A M. Kir. Földtani Intézet március hó 23-án, Lóczy Lajos igazgató elnökelete alatt tartott szakülése elé különös érdeklődéssel tekintett a magyar tudományos világ.

Ezer az ülésen számolt be legújabb kutatásainak az eredményeiről *Fehér Dániel* dr. egyetemi ny. r. tanár, a M. Kir. József Nádor Műegyetemi Bánya-, Kohó- és Erdőmérnöki Karához tartozó Növény-tani Intézet vezetője, akinek a nagyszabású munkáját a külföldön is igen sokra értéklik.

Az előadó az elmúlt másfél évtized alatt lefolytatott talajbiológiai kísérletei során mind gyakrabban észlelte, hogy a talaj fénytől teljesen elzárt mélyebb rétegeiben zöld moszatok élnek, amelyek chlorophyll-tartalmuknak eredeti színét még ebben a mélységben sem veszítik el. A jelenség okát kutatva, munkatársaival megkísérelte annak a felderítését, hogy milyen energiaforrások azok, amelyek a mélységben élő szervezetek rendelkezésére állanak. Kezdetben arra gondolt, hogy a napsugár, ill. a nap sugárzási energiájának a talaj nagyobb mélységeibe behatoló infravörös sugarai azok, amelyeket az alsóbbrendű élőlények asszimilatórikus folyamataiknál felhasználnak.

Ezen a téren *Szelényi* dr. végzett *Fehér* dr. előzetes vizsgálatai alapján további kutatásokat és kimutatta, hogy a nap sugárzási energiája, amint a talaj nagyobb mélységeibe hatol, mindig hosszabb hullámhosszúságú infravörös sugárzó energiává alakul át. A párhuzamosan megkezdett kísérletek azt mutatták, hogy ezt az infravörös sugárzást a talaj nagyobb mélységeiben lakó moszatok nem tudják kellőképpen kihasználni.

Igy terelődött rá az előadónak a figyelme a talaj önálló rövidhullámú sugárzására. Ennek a forrását kezdetben a talaj rádióaktív elemeiben és vegyületeiben, tehát az urán, a rádium, a tórium és az actinium vegyületeiben kereste. Ezeknek a kutatásoknak a továbbfejlesztése folyamán sikerült első ízben kimutatnia azt, hogy az uránvegyületek kibocsátotta rövidhullámú sugarak a borsó és más növények csiranövényeinél ingermozgásokat váltanak ki.

A kutatások további elmélyítése lehetővé tette, hogy az ingermozgások alapján *Fehér* dr. a sugárzás erősségét is közvetlenül mérhesse. Bebizonyosodott ugyanis, hogy az uránvegyületek kibocsátotta rövidhullámú, erősen áthatoló sugarak, amelyek fizikai értelemben az ú. n. ultrarövidhullámú *gamma*sugarak csoportjába tartoznak, erősségük szerint a borsó csiranövényeinél egy bizonyos távolságig negatív és azután pozitív ingermozgásokat idéznek elő. Azt a felület- és anyagegy-

ségre vonatkoztatott sugárzóenergiát, amely a pozitív és negatív tropizmus határát pontosan a sugárzó anyag felületétől számított 1 m távolságra idézi elő, nevezte az előadó *gamma-egység*nek.

Ezzel az élettani úton világosan kimutatható és viszonylag könnyen kezelhető gamma-egységgel kezdte azután az eddig rádióaktívnak ismert elemek és vegyületek sugárzó energiáját megmérni.

A kutatások további lefolytatása során azonban kétségkívül bebizonyosodott, hogy ilyen rövidhullámú, erősen áthatoló, tehát vastag fémlemezeken is átjutó, biológiailag hatékony sugarakat nemcsak a szorosabb értelemben vett rádióaktív elemek és vegyületek bocsátanak ki, hanem az eddig inaktívnak hitt többi elemnek is van ilyen, egyes esetekben igen jelentős sugárzó sajátossága.

Eddig 56 elemre vonatkozólag igazolta be Fehér dr., hogy azok ilyen rövidhullámú, áthatoló és biológiailag igen hatékony sugarakat bocsátanak ki magukból. Ezeket a sugarakat a rendelkezésre álló fizikai mérőmódszerekkel még nem sikerült kimutatni. Jelenlétüket egyelőre csupán a mai fizikai műszereknél jóval érzékenyebb növényeken tudjuk csak érzékelteni. Ezért Fehér dr. az eddig még ki nem mutatott új sugarakat, rövidhullámú, áthatoló bio-sugaraknak nevezte el.

A kutatások eddigi eredményei általános elméleti szempontból tehát mindenekelőtt annak a megállapításával jártak, hogy a rádióaktív elemeken kívül a többi elem is sugároz és ez a felfedezés kétségkívül atomfizikai szempontból is a tudományos kutatás új, igen jelentős fejezetét fogja megnyitni.

A természetben szigorú célszerűségi törvény uralkodik, ennek alapján tehát joggal lehet feltételezni, hogy ha a növények egy sugárzó energiahatásra pozitív ingermozgásokat végeznek, úgy azt a sugárzó energiát életműködésüknél és táplálkozási folyamataiknál a maguk számára hasznosíthatják. Ezért Fehér dr. arra törekedett, hogy a sugárzás hatását tenyészedénykísérletekben is kimutassa. Amint az előadása folyamán bemutatott felsorakoztatott eredmények igazolják, ezt a törekvését is teljes siker koronázta. Ha ugyanis a rádióaktív elemeket, vagy a többi, eddig inaktívnak ismert elemet, vagy ezek vegyületeit a talajban zárt edényekbe helyezzük el, úgy ezek a növények növekedésére és anyagtermelésére világosan kimutatható befolyást gyakorolnak.

Különösen érdekes és az összes kísérleteknél egyöntetűen megállapítható, hogy elsősorban a legkisebb és a közepes adagok hatnak serkentőleg. Sajátságos kétszcúsu optimum-görbék jönnek így létre; ezeket kellőképpen megmagyarázni és lényegileg felderíteni a további kutatások feladata.

Az eddigiek alapján világos azonban, hogy — miután ezek az elemek és vegyületeik különböző viszonylagos mennyiségben a talajban is jelen vannak — ez az eddig még nem ismert és ki nem mutatott rövidhullámú sugárzás a növények és így az erdő életében is fontos élettani szerepet játszik, amelynek a legközelebbi körülményeit és feltételeit majd a további kísérletek és vizsgálatok fogják tisztázni.

*

A kitűnő előadói készséggel tárgyalt és a vetített képek számával is megvilágított érdekes anyagot mindvégig feszült figyelemmel kísérte a nagyszámú, komoly hallgatóság, amelynek a köréből több hozzászólás hangzott el. Ezek mind igen nagyjelentőségűnek ítélték Fehér dr. felfedezését.

A magyar erdőmérnöki kar méltán lehet büszke egyik legszorgalmasabb tagjának a sikereire és Fehér professzor úrnak őszinte szívvel kívánunk erőt, kitartást további munkájához.

AZ ORSZÁGOS MEZŐGAZDASÁGI KIÁLLÍTÁS.

A háborús nehézségek között is meg kellett mutatnia Magyarországnak, hogy mezőgazdasága minden vonalon megőrizte teljesítő-képességét, sőt számos vonatkozásban fokozni is tudta azt. Ezért volt helyes a kétségtelenül nagy igazgatási feladatot és nem csekély anyagi áldozatot jelentő kiállítás megrendezése; az Országos Magyar Gazdasági Egyesületet teljes elismerés illeti érte.

Lapunk korlátozott terjedelme, sajnos, nem engedi meg, hogy bővebb beszámolót írjunk, de néhány részletről, amelyek igen tanulságosak voltak, meg kell emlékeznünk.

Igy elsősorban a m. kir. földművelésügyi minisztérium kísérleti-ügyi intézményeinek a kiállításáról és arról az anyagról, amely a minisztériumnak a magyar mezőgazdaság fejlesztése érdekében végzett munkáját mutatta be.

Az előbbi csoportban, mondhatnók, a váltógazdaság elve érvényesül: minden évben más-más intézmény vonultatja fel működésének az eredményeit.

Ezúttal a Debrecen melletti Pallagpusztán székelő M. Kir. Dohánytermesztési Kísérleti Intézet és a kecskeméti M. Kir. Kender-, Lenés Olajnövénytermelési Kísérleti Intézet voltak soron.

Egyik sem fukarkodott sem az anyag bőségével, sem pedig a szemléltetés korszerű, hatásos eszközeivel. A készítmények, kisminták, kimutatások és táblázatok tömegét a Páll György festőművész avatott keze alól kikerült gyönyörű festmények foglalták harmónikus egységbe, olyan ízlésesen és meggyőző erővel, hogy kétségtelenül megérte a ráfordított költséget. Mert amikor az országnak igen komoly érdeke fűződik a rost- és olajnövénytermelés emeléséhez, felbecsülhetetlen szolgáltatást jelent az ilyen kiállítás, amely felvilágosít, kioktat és követésre buzdít.

A földművelésügyi minisztérium gazdaságfejlesztő munkáját igen ügyesen egy folyamatos, szép sorozat mutatta be, amely a gondozatlan, gazdaságilag elmaradt falu fejlődésének az előfeltételeit világította meg. Ennek az állomásai: a szakoktatásügyi intézményekben nyert kellő képzettség, a gyakorlati tudásnak a továbbképző tanfolyamokon való elmélyítése, a korszerű talajjavítás, a helyes trágyázás, a tagosítás, a megfelelő vetésforgó alkalmazása, az okszerű rét- és legelőgazdaság, a beltérjes állattenyésztés, a vetőmag gondos megválasztása, a gyümölcsstermelés fejlesztése, az ipari növények felkarolása, a gépek fokozott szolgálatbaállítása, az értékesítés megszervezése és a gazdatsádalmi intézmények. A végeredményként mutakozó rendezett, tiszta, módos falu napsugaras, szemet gyönyörködtető diorámája előtt magukbaszálltan, hosszan időztek a kizgazda-látogatók. Nagy megnyugrással könyveltük el, mennyire hangsúlyozzák ebben a programmban a hivatalos tényezők a legelő fásításának a fontosságát.

Igen szép és megható volt a mezőgazdasági szakoktatás csarnoka, amely ebben az évben a Georgikon-alapító *Festetics György gróf* szellemének hódolt.

Ezt a kilátást azonban valahol (és majd valamikor jobb, békésebb időben!) a külföldön is meg kellene rendezni. Mert a kis Magyarországnak volt az érdem, hogy itt létesült a világ első gazdasági főiskolája, mégpedig olyan arányokban (5 évfolyamra terjedő erdészeti és vadászati oktatással!), amelyekkel a lángelkú, nemzetéért minden áldozatra hajlandó főúr a korszellemet is messze megelőzte. Ezt az örökséget töretlenül továbbfejleszteni nagy és felemelő kötelessége az utódoknak.

Az állatkiállítás anyaga az átlagosnál is bőségesebb volt, sőt mi-

nőségben is felülmúlt minden várakozást. Ezt nemcsak a kiadott díjak tömege igazolja, hanem azt is, hogy a felhozott állatok csaknem kivétel nélkül vevőre találtak.

Örömmel láttuk, hogy a nagy uradalmak mellett milyen szép eredménnyel vettek részt a nemes versenyben a kiscgazdák is.

A baromfi- és angóranyúlkiállítás az apróállattenyésztés színvonalának a jelentős emelkedését, a kiseberek jövedelmező mellékfoglalkozásának a hasznosságát és egyben a nemzeti vagyon nemcsekély gyarapodását mutatta.

Külön büszkeségünk, hogy legkiválóbb erdőgazdáink több nagy- és I. díjat nyertek pompás tenyészállataikkal. Közülük *Festetics György* herceg, gróf *Teleki Tiborné, Montenuovo Nándor* herceg, *Teleki József gróf*, a Kisszállási Uradalom Rt., a Magyar Tudományos Akadémia, Kecskemét sz. kir. város, az Egri Székesfőkapitán, *dr. Károlyi István gróf, Jankovich-Bésán gróf* és *Wenckheim József gróf* nevét kell, mint a legeredményesebb kiállítókat megemlítenünk. A kitünően vezetett ókigyósi *Wenckheim*-uradalom a lovak, szarvasmarhák és juhok csoportjában egyformán kiváló anvagot mutatott be, *Waldbott Kelemen báró* elnökünk pedig három borával is aranyoklevelet nyert.

A M. Kir. Külkereskedelmi Hivatal, a Futura, a Hangya bemutatott eredményeiről oldalakat írhatnak. A német-magyar gazdasági együttműködés pavilonja gyönyörű festményeivel művészi élmény volt, a halászati csoport pedig nemcsak a szemnek, hanem az ínynek is be tudta bizonyítani a hazai haltenyésztés kiválóságát.

*

Az erdészet bemutatkozását nagy várakozás előzte meg. Mert a háborús nehézségek ellenére is helyénvalónak találtuk, hogy a trianoni időkből ránkmaradt épület végre feltámadásunkat hirdesse és némi izelítőt adjon az erdő közgazdasági jelentőségéről a kiállítás közönségének.

Sohase felejtjük fel: nem bennünket, erdészeket kell meggyőzni szakunk fontosságáról, hanem a mezőgazdaság népét és minden laikust, aki még nem tud rólunk annyit, amennyit minden magyar embernek tudnia kell.

Ha tehát a mezőgazdasági kiállítás helyet juttat a testvér östermelő ágnak, az erdészetnek, akkor feltétlenül szükséges, hogy a 6 millió kat. hold magyar erdőnek hazánk közgazdasági életében való szerepe már a külső méreteiben is megfelelően kifejezésre jusson. Hiszen egyetlen szobányi helyiség könnyen hamis képet adhat, mert azt a látogatot keltheti, hogy nincs is több mondanivalónk!

Ebben az évben nem volt sem idő, sem lehetőség arra, hogy alapjaiban is új erdészeti kiállítás létesüljön. Meg kellett elégedni a szűkebb kerettel és keresni olyan megoldást, amely ebben is kielégítő tartalmat tud nyújtani.

Most még nem épülhetett külön csarnoka az erdőművelésnek, az erdőhasználatnak, az erdei szállítóberendezéseknek, de igen fontos volt, hogy legalább tájékoztatást nyujsunk munkánk sokrétűségéről.

Ez egy igen ügyes megoldás formájában biányitalanul sikerült is. *Nyolc forgó képsorozat* mutatta be az erdésznek, mint erdőrendezőnek, építésznek, erdőművelőnek, fásítónak, erdővédőnek, fatermelőnek, vadászának és közellátónak a munkáját.

A jól megválasztott, szép fényképeket stilizált rajzok egészítették ki, a futószalagon a felirások rövid mondatokban csak a lényegét hangsúlyozták és így nem voltak fárasztók, hanem legjobban alkalmasak arra, hogy az emlékezetbe vésődjenek.

Megfigyeltem, hogy az alföldi tanyavilágból feljött látogatók mi-

lyen érdeklődéssel nézték végig ismételten mind a 8 „film“-et és meggyőződésük, hogy többet tanultak, mintha köteteket olvastak volna végig.

A pavillon köré fedett tornác épült, ezen mutatta be a fát és vegyi termékeit feldolgozó ipar munkája eredményeit.

A famegmunkáló gépeket előállító új hazai iparágat *Röck István* képviselte; kiállított gyorsjáratú keretfűrészét Sopron sz. kir. város erdőhivatala a megnyitás napján megvásárolta.

Igen öröndetes volt, hogy az állami fűrésztelepek mellett a fiatal magyar keresztény vállalkozások is felvonultak és nagy elismerés illeti azt az ötletet, amely a falepárlás, a lemezgyártás, a papírkészítés és a műselyemgyártás bekapcsolásával a fának, mint nyersanyagnak az egyre fokozódó fontosságára hívta fel a figyelmet.

A gödöllői m. kir. erdőigazgatóság — a földmivelésügyi minisztérium támogatásával — igen derekas munkát végzett.

A siker oroszlánrészt *dr. Ijjász Ervin* m. kir. erdőtanácsos, kedves kartársunké. A megoldás terve, a részletek összhangelolása és a magánérdekeltségek bevonása az ő leleményet, jó ízlését és kitűnő szervezőképességét dicséri.

Reméljük, jövőre egész termeket fog berendezni!

M.

AZ 1941-BEN ZSÁKMÁNYOLT VADÁSZDÍSZEK BEMUTATÓJA.

Hogy félreértések ne legyenek: a Nemzeti Vadászati Védegylet rendezte trofea-kiállításról kívánunk néhány szót írni.

De önmagunkhoz következetesen kötelességünknek ismerjük, hogy megfelelő jó magyar kifejezést keressünk az idegen szó helyettesítésére, és addig írjuk a nézetünk szerint a fogalmat kielégítően fedő „vadász-dísz“ szót, amíg a szakközönség is megszokja vagy készséges felbuzdulással — esetleg méltatlankodva, de magyar szívvel — jobb szakkifejezést nem talál.

Az ez évi szemlét nyugodt lélekkel nevezhattük volna agancsbemutatónak is, olyan túlsúlyban szerepelt az agancsos vad, különösen a szarvas.

Nem kevesebb, mint 112 szarvasagancs érkezett be a bírálóbizottsághoz és ebből a nagy anyagból 4 volt érdemes a jutalomra; ennyi haladta meg a 180 pontot. A termés azonban csak jó-közepesnek mondható, mert a 10 kg. súlyt egyik agancs sem érte el és csak 4 nyert aranyérmét.

Ezek közül kettő ismét *Hohenlohe herceg* somogymegyei uradalmanak jutott.

Az első díj nyertese, amelynek valamikori viselője nem vadász-zsákmány volt, hanem verekedésben pusztult el, 208.05 ponttal biztosan tartotta helyét, de a *Kormányzó Úr* isaszegi bikája (200.54 pont) is vadászszívet megdobogtató pompás agancsot viselő nemes magyar szarvas volt.

A 4. aranyéremmel jutalmazott *Hohenlohe-bika* értékelésénél már megoszlott a látogatók véleménye, mert az ezüstérmesek között legalább féltucatnyi volt, amely szemre többet mutatott ennél.

A szépségpontok odaítélésénél nyilván erősebben érvényesül az egyéni ízlés. Addig tehát, amíg ezt a mértéket is nem lehet valahogyan kg-mal és m-rel helyettesíteni, mindig számolnunk kell bizonyos felfogásbeli eltérésekkel.

Az ezüstdíjasok sorában az első helyezett (elejtője: *Barna Béla*. eredménye: 198.24 pont) az ismét magyarrá lett Gömör-Szeresi hegyesség kiváló szarvasállományának a bizonyossága. Megnyugvással lát-

tuk azonban, hogy Magyarországnak csaknem valamennyi erdős vidéke majdnem egyforma eséllyel vett részt a nemes versenyben; még a szarvasban egyébként gyenge Bükkhegység is nem egy olyan agancsot küldött, amelyet örömmel akaszthat bármelyik vadász a szobája falára.

A vadaskerti szarvasok csoportjában természetesen ismét *Draskovich Iván* gróf sellyei uradalma került az élre 2 aranyérmes agancssal. De igen mutató az *Inkey Pál* báró iharosi tenyészetéből származó darab is.

Dámvadállományunkat mindössze 8 lapát képviselte és ezek közül is csak az *Andrássy Manó* gróf taktakenézi uradalmában elejtett bika érte el a 200 pontot. Mellette Zemplén, Somogy és az Eszterházy hgi. hitbizomány híres gyulai területe osztottak a díjakon.

Az őzek viszonylag gyengébben szerepeltek. A beküldött 94 agancsból csak 26 ütötte meg a díjazás feltételéül kikötött 150 pontot és közülük csak egy nyert aranyérmet. Ez is a Felvidéket dicsérte: a Kassai Nagy Vadásztársulat egyik szerencsés tagja, *Poledniák Károly* zsákmányolta. De az utána következő 196.93 pontos is olyan gyönyörű példány volt, hogy szemre nála talán csak a 6. ezüstdíjas (*Wenckheim Lajos* gróf dobozi uradalmából) mutatott többet.

Az őzágancsok csoportja egyébként egész Magyarországot képviselte; még a rendellenesek között is volt néhány igen figyelemreméltó darab, pl. a *vitéz Festetics Kristóf* grófé.

Szabadterületű muflon-csiga csak egy volt: *Esterházy* gróf tatai hitbizományának vértesszőllősi területéről; a 3 vadaskerti közül is csak az ezüstéremig vitte fel az első helyezett. (*Károlyi István* gróf fehérvár-csurgói uradalmából.)

Igen mutató volt ellenben a vadkanagyarok csoportja. *Saad Ferenc* dr. szerencsáját — aki mint a diósgyőri Nimród Vadásztársaság tagja ejtette el az abaujmegyei Szádalmáson 150.40 pontot elért agyará vadkanját — nem szégyen irigyelni. De *Kovács Gyula* se panaszkodhatik: Görgényadórjánon lőtt vadkanjának a nagyagyarai 28.15 cm. átlagos hosszukkal csúcsteljesítményt értek el és megszerezték az első ezüstérmet. A többiek között, amelyek a Bükkből, a Vértesből, a Börzsönyből és Erdélyből származtak, alig volt árnyalati különbség.

Mindent egybevetve: a termés bőséges és kielégítő minőségű volt, az első helyezett szarvasagancs és vadkanagyar mindenképen megérdemelte a m. kir. földművelésügyi miniszter úr. illetőleg *Esterházy Pál* gróf tiszteletdíját. A külföldi látogatók pedig ismét tudomásul vehették: Magyarországra még érdemes vadászatra jönni, itt olyan zsákmányra tehetnek szert, amit drága pénzért sem tudnak másutt megszerezni.

Versenyen kívüli szerepelt a *Tisza Lajos Kálmán* gróf elejtette vadaskerti szarvasbika óriási, 226 pontot elért, hatalmas, gyönyörű agancsa. Ennek a méretei és szépsége — véleményünk szerint — nem írhatók tisztán a bőséges etetés számlájára, mert jó agancsörökítő tulajdonságok híján aligha jutott volna el a világrekordot megközelítő pontszámig.

M.

ÚJABB ADOMÁNY A VÉRTANUHALÁLT HALT ERDÉSZETI ÉS VADÁSZATI ALKALMAZOTTAK EMLÉKMŮVÉRE.

Öszinte örömmel közöljük, hogy a rahói m. kir. erdőigazgatóság tisztikara és személyzete a nemes célra — követésreméltó módon — igen jelentős összeget: **843.78 P-t** gyűjtött.

Az emlékmű megvalósítását ez a tekintélyes adomány nagy lépéssel vitte előre.